

NOTA TER INFORMATIE

Onderwerp

Toelichting totstandkoming afwegingskader publieke ICT-voorzieningen in de zorg

DATUM
Datum 4 maart 2021

OPGESTELD DOOR
Merel Vogelaar
VWS, Directie Informatiebeleid
AFGESTEMD MET
BIZ

BIJLAGE(N)
1

Aanleiding

Het afgelopen jaar is er vanuit het zorgveld, het Informatieberaad Zorg en het ministerie van VWS vooruitgang geboekt om de randvoorwaarden voor elektronische gegevensuitwisseling in kaart en op orde te brengen. Een van de randvoorwaarden is het standaardiseren en harmoniseren van generieke functies die op meerdere gebieden de vindbaarheid, toegankelijkheid, interoperabiliteit of hergebruik van gegevens mogelijk maken. VWS is voornemens meer regie te nemen. Onderdeel daarvan is de bereidheid ICT-voorzieningen publiek te (doen) realiseren. Om te kunnen bepalen wanneer en hoe publieke rol nodig is om een generieke functie te ondersteunen, stelt VWS een afwegingskader publieke ICT-voorzieningen op. Dit memo is ter informatie en geeft een toelichting op de stappen die door VWS gezet worden om tot dit afwegingskader te komen.

Kernpunten

- Een afwegingskader publieke ICT-voorzieningen van VWS moet aansluiten op de governance van gemeenschappelijke voorzieningen zoals wordt vormgegeven in het Informatieberaad Zorg en het ontwikkelen van generieke normen die samen met de NEN ontwikkeld worden binnen het Programma elektronische gegevensuitwisseling in de zorg (programma Gegevensuitwisseling).
- Om tot gedegen, gedragen en transparante besluitvorming te komen over de rol en betrokkenheid van de overheid wordt het proces gevolgd zoals uitgewerkt door de werkgroep Governance Gemeenschappelijke Voorziening¹:
 1. Verhelderen van vraag en behoefte zorgveld. Vaststellen of er sprake is van een generieke functie door het Informatieberaad Zorg.
 2. Analyse generieke functie door het bureau Informatieberaad Zorg. Dit behelst onder andere een 0-meting van: de wijze waarop de functie² nu worden ingevuld in de markt, bestaande voorzieningen en initiatieven tot nieuwe voorzieningen. Vanuit deze 0-meting en analyse wordt een advies aan het Informatieberaad Zorg uitgebracht welke vormen van governance nodig zijn om tot realisatie van de benodigde voorzieningen te komen.
 3. Doorlopen proces van toelating van (kandidaat) bouwsteen tot het duurzaam informatiestelsel.

¹ Vastgesteld in het Informatieberaad Zorg van 22 februari 2021.

² Inclusief generieke functies Programma elektronische gegevensuitwisseling in de zorg

4. Het Informatieberaad Zorg besluit over toelating van (kandidaat) voorzieningen tot het duurzaam informatiestelsel. Wanneer het Informatieberaad Zorg de betrokkenheid van VWS vanuit maatschappelijk oogpunt wenselijk acht om een voorziening succesvol in te kunnen zetten, brengt zij advies uit aan de minister voor Medische Zorg en Sport (MZS).
5. De minister bepaalt aan de hand van het afwegingskader publieke ICT-voorzieningen of een rol van de overheid inderdaad gerechtvaardigd is en hoe dit past bij de regierol die de minister heeft. Het advies van het Informatieberaad Zorg weegt de minister mee in de besluitvorming.
De minister kan daarnaast op eigen initiatief bezien of een voorziening onder publieke sturing moet worden gebracht. In dat geval zal altijd ex ante advies worden gevraagd aan het Informatieberaad Zorg.
6. Daar waar een overheidsrol gerechtvaardigd is, bepaalt de minister aan de hand van het afwegingskader hoe deze publieke sturing vorm krijgt.
 - Het afwegingskader wordt opgesteld conform de hiertoe geldende Rijksbrede kaders zoals het Integraal Afwegingskader³.
 - Februari jl. is een multidisciplinaire VWS-taskforce van start gegaan onder opdrachtgeverschap van de directie Informatiebeleid/ CIO Office. Het Bureau Informatieberaad Zorg neemt actief deel aan de taskforce om aansluiting op de initiatieven en besluiten van het Informatieberaad Zorg te borgen.
 - Eerste mijlpaal is het opleveren van een concept-afwegingskader in de zomer van 2021 en deze aan de minister voor Medische Zorg en Sport voor te leggen. Vervolgens worden de Eerste en Tweede Kamer geïnformeerd over de voortgang.
 - Gezien de demissionaire status van het kabinet wordt definitieve besluitvorming over het afwegingskader en daaruit voortkomend beleid aan het volgende kabinet overgelaten.

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

³ Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving | Kenniscentrum Wetgeving en Juridische zaken (kcwj.nl)

Toelichting

De afgelopen jaren heeft het ministerie van VWS steeds meer regie genomen om de totstandkoming van elektronische gegevensuitwisseling in de zorg te versnellen. Gezien de vraag vanuit het zorgveld, de recente besluitvorming in het Informatieberaad Zorg en de moties Van den Berg/Kerstens (Kamerstukken 27 529, nr. 222 en nr. 223) heeft de minister voor Medische Zorg en Sport bij Kamerbrief van 14 december jl.⁴ aangegeven een afwegingskader te ontwikkelen om te kunnen bezien welke randvoorwaardelijke voorzieningen kwalificeren als noodzakelijk om tot versnelling van gegevensuitwisseling te komen. In de afgelopen maanden heeft VWS – in afstemming met o.a. het Bureau Informatieberaad Zorg en het programma gegevensuitwisseling – dit afwegingskader nader gedefinieerd tot een afwegingskader publieke ICT-voorzieningen. Daarbij is het uitgangspunt dat VWS voor het informatiestelsel zorg streeft naar maximale openheid en markt, tenzij.

Beoogd resultaat

Per Kamerbrief van 14 december jl. heeft de minister voor Medische Zorg en Sport aangegeven de randvoorwaarden om elektronische gegevensuitwisseling mogelijk te maken op orde te willen brengen. Daarbij beziet zij in welke situaties een meer normerende, sturende rol vanuit haar stelselverantwoordelijkheid voor de zorg gewenst is om het zorgveld te faciliteren. Onderdeel daarvan is te bepalen of een aantal specifieke bestaande of nieuwe gemeenschappelijke voorzieningen voor gegevensuitwisseling onder publieke sturing kan worden gebracht. Op dit moment ontbreekt het VWS aan een beleidsinstrument om op objectieve, transparante wijze te kunnen bepalen welke voorzieningen als publiek kwalificeren. Een dergelijk instrument moet aansluiten op bestaande initiatieven en kaders, zoals die van de Wegiz en het Informatieberaad Zorg. Het opstellen van een afwegingskader voor publieke sturing op voorzieningen is een logisch gevolg van bovengenoemde ambitie. Het afwegingskader zal worden vormgegeven volgens de daartoe geldende Rijksbrede regels en uitgangspunten. Daarin hoort in ieder geval thuis:

Gerechtvaardigde rol VWS

- Definiëren van het publieke belang: wat rechtvaardigt een overheidsinterventie?
- Proportionaliteit: staat een publieke ICT-voorziening in verhouding tot het doel van deze voorziening?
- Passend bij stelselverantwoordelijkheid VWS voor de zorg
- Toetsing aan principe van 'open markt, tenzij'

Invulling publieke sturing

⁴ Prioriteiten elektronische gegevensuitwisseling resterende kabinetsperiode | Tweede Kamer der Staten-Generaal

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

-
- Instrumentarium en aansluiting op systematiek Wegiz
 - Rechtmatigheid: wettelijke kaders en evt. benodigde aanpassing wet- en/of regelgeving
 - Doeltreffendheid en doelmatigheid
 - Aansluiting op (internationale) open standaarden
 - Gevolgen voor burgers, instellingen en overheid:
 - Maatschappelijk
 - Privacy
 - Financieel
 - Regeldruk en administratieve lasten
 - Uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid
 - Monitoring en evaluatie

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

Relatie tot systematiek wetsvoorstel elektronische gegevensuitwisseling in de zorg

De Wegiz heeft tot doel het bereiken van volledige interoperabiliteit tussen zorgverleners. Dit gebeurt door het verplicht stellen van het elektronisch uitwisselen van gegevens, waarbij de genormaliseerde eisen aan taal en techniek onafhankelijk zijn van een specifieke elektronische infrastructuur. NEN-normen vormen een cruciaal onderdeel: hierin worden de eisen voor taal- en techniek opgenomen teneinde volledige interoperabiliteit te bereiken. Voor dit private stelsel is gekozen zodat de NEN-normen goed aansluiten bij specifieke kenmerken van de zorgsector en de innovatiekracht van deze sector en aanbieders van informatietechnologieproducten of -diensten.

In opdracht van het Programma gegevensuitwisseling wordt in samenwerking met de NEN samen met het veld een aanpak ontwikkeld hoe bepaalde generieke functies⁵ kunnen worden belegd in bestaande en nieuwe generieke normen. De te normeren generieke functies hebben in 2020 ter consultatie voorgelegd bij het Informatieberaad Zorg. De analyse generieke functies van het Bureau Informatieberaad Zorg brengt in kaart of normering volstaat of dat een gemeenschappelijke voorziening nodig is. Generieke normen kunnen een opstap zijn naar een publieke voorziening. Tegelijkertijd moeten generieke normen de totstandkoming van een publieke voorziening niet in de weg zitten. Verder is het bij de afweging om eventueel tot een publieke voorziening te komen van belang te bezien hoe zich dit verhoudt met de keuze voor een privaatrechtelijk systeem in de Wegiz.

Over de nadere uitwerking vinden de komende periode gesprekken plaats met het zorgveld, de NEN en het Programma gegevensuitwisseling.

Consequenties voor lopende trajecten gemeenschappelijke voorzieningen

⁵ Bijvoorbeeld: autorisatie, authenticatie en identificatie zorgverleners

In het Informatieberaad Zorg van 30/11 jl. is vastgesteld dat er op korte termijn behoefte is aan voorzieningen die een generieke functie invullen op het gebied van⁶:

- Toestemming en lokalisatie
- Adressering zorgverleners
- Identificatie en authenticatie zorgverleners
- Autorisatie

Het afwegingskader publieke voorzieningen is een instrument om de eventuele publieke rol en taak bij de ingebruikname van een voorziening te bepalen. Het staat de uitwerking van de huidige initiatieven (zoals het afsprakenstelsel MITZ) of de voortzetting van bestaande voorzieningen niet in de weg. In tegendeel; het creëert meer duidelijkheid of en hoe een rol en taak voor VWS is weggelegd.

Betrekken van stakeholders

Het Informatieberaad Zorg wordt periodiek geïnformeerd over de voortgang van de totstandkoming van het afwegingskader. Betrokken en/of geïnteresseerde partijen zullen in het tweede kwartaal van 2021 worden benaderd om te reageren op het concept-afwegingskader. Voor het Informatieberaad zorg verloopt dit via de kerngroep.

Indicatief tijdspad 2021

- September: informeren Eerste en Tweede Kamer over stand van zaken afwegingskader en wijze van totstandkoming voorzieningen en publieke sturing minister MZS hierop (moties Van den Berg/Kerstens).
- Zomer: concept-afwegingskader voor advies naar minister MZS
- Juni: informeren IBZ over stand van zaken
- Februari – juni: opstellen concept-afwegingskader

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

⁶ Zie bijlage 1

Bijlage 1: Besluiten Informatieberaad zorg 30-11-2020

DATUM

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

Toestemming en lokalisatie

Het Informatieberaad besluit tot:

het toelaten van Mitz Afsprakenstelsel als kandidaat bouwsteen toestemmingsregister in het duurzaam Informatiestelsel Zorg.

Hierbij worden de aandachtspunten en randvoorwaarden zoals verwoord in het advies van de AB meegenomen.

OPGESTELD DOOR

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

AFGESTEMD MET

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

Adressering

Het Informatieberaad besluit tot:

ZORG-AB als (voorlopige) gemeenschappelijke voorziening met inachtneming van de noodzaak een uitwerking te gaan maken van het zorgadresinformatiestelsel en zorgaanbieders hun vindbaarheid gaan registreren in het ZORG-AB.

Identificatie en authenticatie

Het Informatieberaad besluit tot:

Het loskoppelen van identificatienummers en authenticatiemiddelen van zorgaanbieders en zorgverleners. Het loskoppelen van register en middel mee te nemen in het project 'toekomstbestendig maken uzi' dat door VWS is gestart. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de koepels en het veld .

Autorisatie

Het Informatieberaad besluit tot:

- een projectmatige aanpak om tot generieke autorisatieafspraken te komen, laat hiervoor: een projectplan opstellen waarin acties uitgewerkt worden, inclusief samenhang, tijdspad en begroting.
- Het doel is om een voorziening te creëren waardoor zorgverleners en zorgaanbieders eenvoudiger en meer eenduidig autorisaties af kunnen spreken, conform wet- en regelgeving en gebaseerd op kwaliteitsstandaarden en informatiestandaarden.

De input vanuit de koepels en het veld wordt hierbij betrokken.